

GARANCIA

AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY KKV FEJLESZTÉSI MELLÉKLETE A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG HETILAPHOZ

A KERESKEDELMI LÁNCOK ÉS A MEZŐGAZDASÁGI BESZÁLLÍTÓK KAPCSOLATRENDSZERE

Szakmai és laikus körökben egyaránt, időről időre felmerülő kérdés, hogy az élelmiszerpiacon a termelői és a fogyasztói árak gyakran nincsenek összhangban egymással. A mezőgazdasági beszállítók, főként a kisebbek és a nagy kereskedelmi láncok nincsenek egy súlycsoportban. De milyen tapasztalatok vannak a hazai gyakorlatban? Milyen helyzetben vannak az üzletláncok beszállítói? Hogyan vélekednek egymásról az együttműködő partnerek? Miként lehetne javítani kapcsolatukon? Erről beszélgettünk Szabó Mártonnal a Kopint-Tárki ZRt. vezető kutatójával.

Nemrégiben az Európai Bizottság is foglalkozott a mezőgazdasági beszállítók és a kereskedelmi láncok kapcsolatával. Melyek voltak a Bizottság főbb megállapításai?

Az Európai Bizottság 2009 végén megjelent dokumentuma szerint aggodalomra ad okot a mezőgazdasági termékek árainak közelmúltbeli zuhanása, amelyet azonban nem követett az élelmiszerek fogyasztói árainak csökkenése. Ezért a Bizottság azt javasolja, hogy a nemzeti hatóságokkal összefogva, közös erőfeszítéseket kell tenni a mezőgazdasági termelőkötől a fogyasztókig tartó ellátási lánc hatékonyabb működtetése érdekében. A Bizottság az egyik

legnagyobb gondnak azt tartja, hogy jelentős - alkupozícióbeli különbségekből és egyenlőtlen-

ségekből fakadó - feszültségek fedezhetők fel a láncot alkotó szereplők szerződéses kapcsolataiban. Emellett a lánc valamennyi szakaszán hiányos az árak átláthatósága, és egyre nagyobb az áringadozás a mezőgazdasági termékpiacokon.

Mit mutatnak a hazai gyakorlati tapasztalatok?

A tavalyi évben egy OTKA kutatás keretében - amelyet Seres Antal, az MTA Közgazdaságtudományi Intézete kutatója vezetett - interjúkat készítettünk az üzletláncokba friss zöldség-gyümölcsöt beszállító kistermelőkkel, valamint néhány lánc beszerzőivel. Ennek keretében igyekeztünk a bevezetőben említett kérdésekre választ kapni.

„...a lánc valamennyi szakaszán hiányos az árak átláthatósága, és egyre nagyobb az áringadozás a mezőgazdasági termékpiacokon.”

Szabó Márton

A láncok milyen mértékben kapcsolódnak a kistermelői beszállításokhoz?

A megkérdezett láncokba közvetlenül beszállító kistermelők száma jellemzően igen alacsony: egy láncnak egyáltalán nincs kistermelő partnere, három láncnak mindössze 1-3, másik három láncnak pedig 5-15. Kivétel a CBA, amelynek központi raktárába több száz kistermelő szállít. A láncokhoz beszállító kistermelők körében az utóbbi években jelentős szelekció ment végbe és a folyamat még nem ért véget. A közvetlen kistermelői beszállítások aránya a külföldi tulajdonú láncok zöldség-gyümölcs beszerzésében jelentéktelen, az 5 százalékot sem éri el - kivétel a Spar 15 százalékos aránnyal. A CBA-ban ezzel szemben az áru 40 százaléka közvetlenül kistermelőktől érkezik. A megkérdezettek körében általános vélemény, hogy a közvetlen kistermelői beszállításoknak nincsen jövője, azok növekedése nem várható.

A közvetlen beszállításoknál lényegesen több kistermelői áru jut azonban a láncokba nagykereskedőkön és a TЭСz-eken keresztül, illetve olyan nagyobb beszállítók árujával együtt, akik a sajátjuk mellett vállalják más termelők árujának értékesítését is. Így lehet az, hogy a megkérdezett beszerzők egyetértettek abban, hogy a láncokban eladott hazai zöldség-gyümölcs többsége kistermelőktől származik.

Melyek a kistermelők által a láncokba szállított zöldség-gyümölcsfélék jellemzői?

Elsősorban kézimunka igényes cikkekről van szó, amelyek családi vállalkozás keretében állíthatók elő: például málna, gomba, földimogyoró, fokhagyma, póréhagyma, újhagyma, saláta. Tehát viszonylag egyszerűbb zöldség-gyümölcsfélékről, amelyek nem igényelnek válogatást, csomagolást (például sütőtök). Ezen kívül különlegességekről, például saláta-specialításokról, illetve olyan kényesebb termékekről, amelyeknél a frissességnek és az áruminőségnek különösen fontos szerepe van. A mennyiségben és/vagy értékben kisebb tételt jelentő cikkekre ugyanis a nagyobb termelők nem tudnak eléggé odafigyelni, mert számukra azok kevésbé fontosak (újhagyma, különleges paprikafajták, padlizsán, cukkini, patison, cherry-paradicsom, kovászolni való uborka stb).

Mekkora eséllyel lehet valaki új együttműködési partnere egy láncnak?

Kistermelőként új, közvetlen beszállítóként bejutni egy külföldi tulajdonú láncba csaknem lehetetlen a beszállítók számának korlátozása miatt. Továbbá azért sem, mert mára a láncok többségénél nagyjából kialakult a megbízható beszállítók köre és minden váltás kockázattal, költségekkel jár. A láncok hatékonysági, üzemszervezési megfontolásokból igyekeznek korlátozni beszállítóik számát, ami a közvetlen kistermelői beszállítások egyik fő akadály.

Milyen szerepet töltenek még be a termelő és a láncok közti közvetítő nagykereskedők?

A kistermelői kínálat koncentrációja mellett, a nagykereskedők a láncok ellátásában olyan szolgáltatásokat végeznek el, amelyekre a kistermelők nem képesek vagy nem hajlandók. Ilyen az áru mosása, válogatása, egalizálása, csomagolása, címkézése. Fontos szerepet játszanak a nagykereskedők a minőségbiztosításban is, valamint termelészervező, termeltetési tevékenységükkel a vevői igények közvetítésében. A nagykereskedőkön keresztül történő beszállítások azonban a jövőben egyre kevésbé jelenthetnek értékesítési utat a kistermelők számára, mert a láncok beszerzéseiknél igyekeznek kikapcsolni minden felesleges közvetítőt és árt. E csatorna jövője attól függ, hogy a láncok igényeit más szállítók - hazai nagy termelők, TЭСz-ek, importőrök - ki tudják-e elégíteni. Ha igen, a kistermelők számára ez az út bezárul.

Milyen pozíciókkal rendelkeznek az üzletláncok beszállítói?

Előnyös, ha a lánc, illetve beszerzője együttműködő és megértő, nem alárendeltjének, hanem partnerének tekinti a beszállítót. Aránylag könnyebb azon beszállítók helyzete, amelyek enyhébb árnyomást kifejtő üzletlánccal állnak kapcsolatban. A legtöbb lánc ugyanis úgynevezett heti zsúrizással választja ki a beszállítókat, heti árversenyt hirdetve közöttük. Nehezíti a beszállítók helyzetét, ha egy lánc radikálisan csökkenti a beszállítók számát (jellemzően ilyenek a külföldi tulajdonú láncok). Ez ugyanis az egyenként szűk termékskálát és kis mennyiséget szállító

kistermelők legtöbbször kizárását eredményezi. Az sem mindegy, hogy egy lánc mennyire ragaszkodik mereven a technikai előírások betartásához (csak hűtőkocsival szabad beszállítani, időkapu alkalmazása a logisztikai központban); a legtöbb külföldi tulajdonú lánc azonban ezen a téren nem tesz engedményeket.

Hogy vélekednek a láncok a kistermelői beszállítókról?

A láncok számos kistermelő beszállítóval elégedettek, de néhány általános problémát is jeleztek. Így az összefogás hiányát az értékesítésben, amelyre a nagyobb árumennyiség összeállítása, a szelesebb választék, a változó mennyiségi igények kielégítése érdekében volna szükség. Előfordul, hogy a láncsal történt megállapodás ellenére másnak adják el az árut, ha az adott pillanatban jobb árat kapnak érte. Lehet pontatlanság a szállítások ütemezésében, a rendelések mennyiségi teljesítésében. Sokszor nem tudnak tisztított, válogatott, egalizált, csomagolt, címkézett árut szállítani, illetve a láncok logisztikai rendszeréhez kapcsolódni. Ritkábban fordulnak elő a következő problémák: gyenge áruminőség, magas ár, gyenge szakmai felkészültség, a hosszabb fizetési határidők elutasítása.

A kistermelők miként viszonyulnak a láncokhoz?

A láncokba évek óta beszállító, tehát sikeresnek tekinthető kistermelők véleménye szerint a láncokkal nem könnyű együttműködni, de lehetséges. Bár érzékelik a kereskedelmi láncok erőfölényét, a boltokba jutás terheit. A siker elsősorban azon múlik, meg tudnak-e felelni a láncok igényeinek, illetve megbízhatónak kell lenni. Viszonylag nagy árumennyiséget és minél szelesebb áruskálát szükséges kínálni, esetleg specialitásokat szállítani.

Milyen feladatokat kellene megoldaniuk a kistermelőknek, hogy javuljon a kapcsolatuk a láncokkal?

A láncok beszerzői szerint a beszállítások növelése érdekében a kistermelőknek több területen is akad megoldandó feladatuk. Így például hozzanak létre közös értékesítő szervezetet vagy csatlakozzanak a nagyobb beszállítókhöz. Növeljék gazdaságukat, mert az éles költségversenyben tevékenységük csak így lehet jövedelmező. Változtassanak alapállásukon, fokozzák tanulási és innovációs készségüket. A szakmai szövetségek is tudnának segíteni a kistermelőknek ebben, így egyebek mellett a szaktanácsadás fejlesztésével. Ezen a téren egyébként a közelmúltban jelentős előrelépés történt a TЭСz-ész létrehozásával.

„A láncok beszerzői szerint a beszállítások növelése érdekében a **kistermelőknek több területen is akad megoldandó feladatuk.**”

AZ AGRÁRSZEKTOR 2010. ÉVI VÁRHATÓ TELJESÍTMÉNYE

A hazai agrárszektor 2009-ben kedvezőtlen évet zárt. A növénytermesztés volumene a kiemelkedő eredményt hozó 2008. évihez képest 14 százalékkal mérséklődött, az állattenyésztés enyhe 2 százalékos csökkenést mutatott. Így a mezőgazdaság teljes termelése 10 százalékkal lett kisebb. A termelés szűkülése ellenére az agrárárak is jelentősen mérséklődtek. Az előzetes adatok szerint a mezőgazdaság jövedelme a harmadára-felére csökkent 2009-ben. De mi várható 2010-ben? Van-e lehetőség a teljesítmény javítására? E kérdésekre igyekeztek válaszolni a Pénzügykutató Zrt. munkatársai. A cikkben, közelmúltban megjelent elemzésük főbb megállapításait foglaljuk össze.

Szántóföldi növénytermesztés

A szántóföldi termelésen belül a gabonatermelés szerepe csak kis mértékben fog csökkenni, igényessége megmarad. Ekképp 2010-ben, szerencsés időjárási körülmények között akár 10 százalékkal is emelkedhet a gabona-előállítás. Az olajosnövény-termelés valószínűleg egy kicsit nőni fog. A cukorrépa-termelés újabb 15-20 százalékkal bővíthet, mert az egyetlen megmaradt hazai cukorgyár (a kaposvári) igen aktívan és eredményesen szervezi mezőgazdasági termelői partneri körét. A 2009. évi nemzetközi piaci cukor áremelkedés újra rentábilissá teszi a korábbi években lecsökkent magyarországi termelést.

Állattenyésztés

A beruházásokat vállaló sertéstelepek termelésnövekedése 2010-ben már feltehetőleg ellensúlyozni fogja a sertés-termelésből kiváló kiáértelmezésű termelészűkülést. A baromfitartók 2010-ben nem kerülhetik el, hogy szembenézenek a telepek átalakításának kényszerével (állatjóléti előírások teljesítése; szalmonella-mentesítés biztosítása). Ezért a felszámolás mellett döntő

telepek kiesése miatt átmenetileg mérséklődni fog a baromfitartás. A tejtermelők lemorzsolódásával járó tejszektorbeli átrendeződés még nem zárul le, de az év vége felé már várható a megmaradt termelők stabilizálódása, hiszen a túlkínálat csökkenésével az árak emelkedhetnek.

A kertészeti szektor

A kertészeti ágazatokban az erősödő áru-előkészítők vállalkozások tevékenysége, illetve a feldolgozóipari beszállítói kör kiépítését célzó törekvések hatására a szervezettség és a termelés szakosodás előrehaladása 2010-ben tovább folytatódik. Néhány TÉSZ likviditási problémái azonban, a boltellátó hálózatokban átrendeződési folyamatokat okozhatnak. Fennáll a veszélye, hogy egyidejűleg több kertészeti vállalkozás csődbe kerül, amelyek erősen kötődnek a TÉSZ-en keresztüli értékesítéshez.

2010-ben sem szakad meg az a folyamat, amelyben határozottan elkülönülnek egymástól azok a termelők, amelyek egy koordinált rendszerbe kapcsolódnak, azoktól, akik a napi piaci lehetőségeket akarják kihasználni. A gyümölcssterme-

lésen belül az új ültetvények termőre fordulásával 2010-ben is növekszik az értékesebb és a szervezett piaci értékesítési rendszer keretében termelt termékek súlya, a hagyományos ültetvények termékeivel szemben. Felgyorsulhat a léalma célból fenntartott ültetvények termelésből való kivonása.

Termelés, fogyasztás és külkereskedelem

Az előbbiek alapján, 2010-ben a szántóföldi növénytermelés volumene átlagos időjárási körülmények között 5-10 százalékkal meghaladhatja a 2009. évi. Az állattenyésztés kibocsátása az ágazat lassú újjászerveződése (telepfelújítás, fajtacseré) miatt stagnálás közeli állapotban lesz. Az intenzív kertészeti termelés növekedésére nem lehet számítani. A gyümölcsösök termelésének 10 százalékos bővülése sem kizárt. Így összességében a mezőgazdasági termelés 3-4 százalékos 2010. évi növekedése tűnik valószínűnek. A mezőgazdasági jövedelmek reálértékben ennél nagyobb mértékben fognak nőni, mivel a tevékenységi szerkezet 2010-ben egy kicsit elmozdul a nagyobb hozzáadott értékű termelés felé.

A hazai élelmiszerfogyasztás bővülésére 2010-ben nem lehet számítani, a reáljövedelmek alakulása miatt. Az élelmiszeripari export a termelészszakosodás következtében tovább fog nőni és a mezőgazdasági anyagkivitel 2010-ben is jelentős lesz. Az agrárágazat teljes pozitív külkereskedelmi szaldója kisebb lesz, mint 2009-ben, de a korábbi évek milliárd eurós nagyságrendű aktívumát valószínűleg el fogja érni.

Beruházások és foglalkoztatás

A mezőgazdasági beruházások 2010-ben egy kicsit nőnek, mert a már megtélt és folyamatosan megvalósuló támogatások fenntartják a befektetési kedvet. 2010-ben a mezőgazdasági létszámcsökkenés üteme kisebb lesz, újabb leépítések inkább a tehenészetekben várhatók.

HAZAI ÁRUK A MAGYAR ÜZLETLÁNCBAN

Kevesen tudják, hogy Lázár Vilmos fogathajtó világbajnok a CBA üzletlánc résztulajdonosa, egyben elnökhelyettese is. Most ez utóbbi minőségében kérdeztük. Tettük annak okán, hogy több felmérés szerint az üzletláncok közül a CBA forgalmazza a legtöbb magyar árut, illetve mezőgazdasági termelői élelmiszert. Azért fontos erről beszélni, mert mind a termelőknek, mind a kereskedőknek alapvető érdekük az összefogás, csak ez által fejlődhet a hazai agrártermelés, javulhat az ellátás minősége. Az utóbbi időben az Európai Unió is erőteljesen foglalkozik az üzletláncok és a termelők kapcsolatával, illetve e kapcsolatok egyoldalúságával.

Amint a reklámokból is tudjuk a CBA magyar üzletlánc. Sikere az ország sikere is, de miként is indult a tevékenység? - Tizennyolc éve alakult a kereskedelmi lánc - kezdi mondandóját Lázár Vilmos. Akkor még az volt a mozgatórugó, hogy ilyen, láncba szervezett formában tudtunk pályázni az értékesítésre kerülő korábbi állami üzletek megvételére. Később a résztvevők észrevették, hogy további előnyök és lehetőségek rejlenek a szervezettségben: közös beszerzések, egységes marketing, egyszerűbb finanszírozás stb. S így szépen lépésről-lépésre fejlődött ki egy franchise rendszer, amelynek az a lényege, hogy összefogja a magyar kereskedőket, s helyzetbe hozza őket a multinacionális cégekkel szemben.

- A mostani évtized elején a Széchenyi Terv keretében 200 millió forint vissza nem térítendő támogatást kapott a CBA a kereskedelmi infrastruktúra kifejlesztésére, valamint 50 millió forintot az informatikai fejlesztésekre - folytatja vendéglátónk. Később az M5-ös autópálya mellett, egy 35 hektáros területen felépült a CBA Logisztikai Központ. E beruházás összértéke meghaladta az ötmilliárd forintot, amelyet kizárólag saját erőből fedeztünk.

A központi a beszerzés és boltellátás ellenére akadnak olyan markáns jegyek, amelyek a CBA-t megkülönböztetik a multinacionális vállalkozások bolthálózataitól. - A CBA franchise hálózat regionális rendszerben szerveződik, vannak regionális központjai és regionális raktárai, ahol az áruforgalom zöme zajlik, de jelentős a közvetlen üzletszintű beszállítás is - magyarázza Lázár Vilmos. A franchise egyik előnye éppen az, hogy kellő mértékű szabadságot ad a regionális központoknak és a boltokat üzemeltető egyéni vállalkozóknak. Nagyon sok példa van arra, hogy tagjaink közvetlen kapcsolatban állnak a termelőkkel,

akik főleg zöldséget, gyümölcsöt, vagy pékárut szállítanak az üzletekbe. Ennek ellenére nem szervezetlenül megy a munka, vannak jelentős központi kezdeményezések is. Maga a CBA központ is a különböző termelői csoportokkal - elsősorban a Magyar Gazdák Országos Szövetségével - jól működő kapcsolatot alakított ki, idényjellegű akciókat szervez. Ilyen például, hogy almadömping idején országosan szervezzük az alma felvásárlását, szállítását, de emlékeztet, hogy amikor a megyével volt probléma, akkor a CBA besegett az értékesítésben. Gyakorlatilag jórészt a MAGOSZ keretein belül szerveződik a CBA és a termelők kapcsolata.

De felmerül a kérdés, hogy olykor nem okoz-e gondot a mezőgazdasági termelők szervezetlensége? - Mindig, minden fórumon elmondom, hogy a termelőknek is példát kellene venniük a kereskedőkről - kezdi válaszát Lázár Vilmos. A mi sikerünk az egységben, a közösségben rejlik. Ha ők nem tudnak egymással szövetséget, vagy valami szorosabb együttműködést kialakítani, akkor versenyhátrányba kerülnek másokkal szemben. Mindig arra ösztökéljük őket, hogy álljanak össze és szerveződjenek.

- Arra is tekintettel kell lenni, hogy a mezőgazdasági termelők döntő hányadánál nem folyik feldolgozó tevékenység. A nagy élelmiszeripari üzemek jó része pedig külföldi érdekelttségű - veti fel beszélgetőpartnerünk. - A CBA továbbgondolja ezt a dolgot. Reméljük, hogy a következő kormánytól lehetőséget kapunk arra, hogy közvetlenül a kereskedelem alá szervezzük a gyártókat és a termelőket. Akár egy franchise rendszer létrehozásával, akár tulajdoni részesedéssel, akár finanszírozással - hol miként lehet - gyakorlatilag összeszervezzük a vertikumot, mert azt látjuk, hogy muszáj valakinek katalizálni ezt a folyamatot. A CBA kereskedelmi rendszer alkalmas erre, képes közvetlenül termeltetni, gyártatni.

Eddig ugyanis a törvényi háttér nem nagyon segítette a helyi, illetve régiós élelmiszer feldolgozást. - El kell érni, hogy kormányzati

„A franchise egyik előnye éppen az, hogy kellő mértékű szabadságot ad.”

Lázár Vilmos

szinten segítsék a régiós élelmiszer feldolgozást, javítsák a vállalkozók versenyképességét - érvel tovább Lázár Vilmos. A túlzó előírásokat, a túlzott bürokráciát egyszerűsíteni kell. A regionális vágóhidak, feldolgozók esetében csökkenteni kell a sokszor indokolatlanul szigorú adminisztratív és szabályozási követelményeket, hiszen e nélkül versenyképtelenek. Több országban a legszigorúbb követelményrendszert csak akkor érvényesítik, ha a határon kívülre szállítják az árut. A regionális szállítók, a regionális feldolgozók esetében pedig sokkal egyszerűbb, teljesíthetőbb a követelményrendszer, másrészt a bürokrácia terhei is sokkal kisebbek.

A CBA az élelmiszer vertikum finanszírozásában is segítséget tud nyújtani. Erről az alábbiakat emeli ki Lázár Vilmos:

- A CBA rendszer 3300 értékesítő ponttal rendelkezik. A rendszerhez csatlakozó cégek kis- és középvállalkozások, a finanszírozásukat jórészt bankokon keresztül oldják meg. Ehhez

a CBA központ olyan segítséget nyújt, hogy központi keretszerződéseket köt a pénzintézetekkel, amely révén kedvezőbb feltételekkel jut a vállalkozó a hitelhez, mintha egyénileg, a saját vállalkozásával jelenne meg a bankoknál. A hitelt természetesen a partnervállalkozóknak maguknak kell felvenniük.

Hogyan vészeli át a gazdasági válságot az üzlethálózat, illetve milyen a kis- és közepes vállalkozások helyzete? - kérdezzük befejezésül.
- A CBA a válság ellenére is tudott növekedni. Az elmúlt esztendőben a hálózat összeforgalma 547,5 milliárd forint volt, amely 2,5 milliárd forinttal több a 2008. évinél. Az üzletszám érdemben nem változott, továbbra is a CBA rendelkezik a hazai élelmiszer-kereskedelmi palettán a legtöbb üzlettel, annak ellenére, hogy néhány kisebb bolt bezárni kényszerült. Most elsősorban a boltok korszerűsítése van napirenden, amivel az a célunk, hogy minél színvonalasabb kiszolgálást valósítsunk meg.

A pénzügyi viharoktól védve

A Magyar Takarékok 100%-ban magyar tulajdonú hitelintézeteként, több mint 50 éve állnak az ügyfelek szolgálatában. Hazai piacon tevékenykedve biztosítják az Ön befektetési számára a világ pénzügyi időjárásától való függetlenséget, kiszámíthatóságot.

Országsszerte 1800 fiókban személyes ismerősként és stabil partnerként óvják és gyarapítják megtakarításait.

Az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a kis- és középvállalkozások, valamint gazdálkodók számára tájékoztatást nyújt:

- az aktuális támogatási lehetőségekről,
- a kedvezményes hitel- és garancia-konstrukciókról, valamint
- segítséget nyújt beruházások tervezésében, megvalósításában.

Ingyenes telefonos és személyes konzultációs lehetőségek, tájékoztató anyagok megküldése.

Kedvezményes feltételek szerint igénybe vehetők:

- üzletviteli tanácsadás,
- mezőgazdasági szaktanácsadás,
- hitelkérelmek összeállítás,
- pályázati tanácsadás.

Hívja a **06 40 400 771**-es kék számot, vagy keresse minket a tanacsadas@avhakft.hu e-mail címen.

VITA A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA JÖVŐJÉRŐL

Véget kíván vetni a történelmi referenciákon alapuló közvetlen jövedelem-támogatások rendszerének, és tovább kíván menni a nagybirtokoknak fizetett támogatások csökkentésében az EU román agrárbiztos, aki nyilvános vitát kezdeményezett a közös agrárpolitika jövőjéről.

Az Európai Unió agrárbiztos 2010. júniusig bezáróan egy külön erre a célra létrehozott internetes honlapon nyilvános vitát indít a közös agrárpolitika 2013 utáni jövőjéről. A hozzászólások négy kérdés köré szerveződnek:

- Miért van szükség közös európai agrárpolitikára?
- Milyen szerepet szán a társadalom a maga teljes sokszínűségében megnyilvánuló mezőgazdaságnak?
- Miért érdemes megreformálni a közös agrárpolitikát, és az miképpen tehet eleget a társadalom elvárásainak?
- Miből álljon a jövő közös agrárpolitikájának eszköztára?

A vita ebben a fázisban csak a közös agrárpolitika céljairól és az EU 2020-ig szóló gazdasági stratégiájához való hozzájárulásáról szól. A közös agrárpolitika esetleges finanszírozása és konkrét eszközei csak ezen alapkérdések megválaszolása után kerülhetnek terítékre. Az internetes vita mérlegét egy idén júliusban rendezendő nagyszabású konferencián vonják majd meg.

A mezőgazdasági biztos szerint a közös agrárpolitikának egyértelműen van létjogosultsága, ám további reformokra van szükség ahhoz, hogy az egész társadalom meglegedésére a változó körülményekhez alkalmazkodni tudjon. A biztos elképzelései szerint szükség van a közvetlen jövedelem-támogatások jelenlegi rendszerének igazságosabbá tételére, mégpedig akképp, hogy teljesen felszámolják a jelenlegi rendszerben erősen torzító történelmi referenciákat. A rendszer átalakításához előbb meg kellene

határozni azokat a specifikus célokat (például a termelők tisztességes bevételeinek biztosítása, vagy a hátrányos helyzetű vidékeken a termelés fenntartása), amelyek elérését a direkt támogatásoknak szolgálniuk kellene. Ezt követően e célokból vezetnék le a kifizetések elosztásának kritériumait.

A biztos a nagybirtokoknak kifizetett direkt támogatások további lefaragását is célszerűnek tartja. A Bizottság a legutóbbi, 2008-as állapotfelmérés előtt évi 300 ezer euróban szerette volna maximálni bizonyos birtokméret fölött a kifizetéseket, ám a tagállamok ellenállására ennél jóval magasabb mérték került megállapításra.

Mezőgazdasági szaktanácsadás

- A mezőgazdasági szaktanácsadás során alapvetően a gazdálkodásához szükséges - a kölcsönös megfeleltetés szerinti - 19 jogszabály rendelkezéseinek, valamint a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásait jelentő környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növényegészségügyi, valamint állatjóléti követelmények ismertetésére kerül sor.
- A szaktanácsadás keretében a gazdálkodó ügyfélorientált pénzügyi tanácsadást is igénybe vehet, ha fejlesztési elképzelését részben vagy egészben hitelből kívánja finanszírozni. A fejlesztés és a vállalkozás adottságainak ismeretében az AVHA Kft. segítséget nyújt a legmegfelelőbb finanszírozási megoldás kialakításában.
- A gazdálkodó az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-n - mint **Területi Szaktanácsadási Központon (TSZK)** - keresztül a szaktanácsadásra fordított összeg 80%-át vissza nem térítendő támogatásként visszaigényelheti.

A MAGYAR FEJLESZTÉSI BANK 2009. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

Az előzetes adatok szerint a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (MFB) 2009. évi mérleg főösszege meghaladta az 1100 milliárd forintot, saját tőkéje elérte a 130-140 milliárd forint, adózás előtti eredménye pedig meghaladta a 2 milliárd forintot.

Az MFB a kereskedelmi bankok hitelezési hajlandóságának növelése és a vállalkozások forgóeszköz hitelellátásának javítása érdekében 2009-ben bevezette az élelmiszeripari- és a gazdaságélénkítési bankgarancia programokat. Ezzel egy időben a válság hatásainak mérséklése érdekében az MFB fokozta hitelezési aktivitását. Könnyített a meglévő hitelkonstrukciók feltételein, meghosszabbította az igénylési határidőket, kibővítette a hitelcélok körét, s így hozzájárult a vállalkozások rendelkezésére álló finanszírozási lehetőségek bővítéséhez.

Az MFB igen aktív volt az agrárfinanszírozás területén. Az élelmiszer-feldolgozás és a gabona-

termelők értékesítésének segítése, a hazai műtrágya-ellátás biztosítása érdekében tett banki intézkedések eredményesek voltak. A zöldség- és gyümölcsstermesztők finanszírozási gondjainak kezelése érdekében meghirdetett TЭСZ Forgóeszköz Hitelprogram a szakágazat vállalkozóinak egyaránt lehetőséget adott a tevékenység folytatásához és a fejlesztésekhez. Az MFB segítette a családi gazdálkodók uniós csatlakozás előtt felvett hiteleinek rendezését. A visszafizetés feltételei - az agrártárcával egyeztetve - a vállalkozások számára kedvezően módosultak, a futamidő meghosszabbodott.

Érdeklődni lehet az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-nél:

Kék számon: 06 40 200 771; faxon: 06 1 373 8455; e-mail-en: tanacsadas@avhakft.hu

ISMÉT ELÉRHETŐ A MIKRO- ÉS KISVÁLLALKOZÁSOK LEGNÉPSZERŰBB PÁLYÁZATA (GOP)

Újra megnyílt a GOP-2010-2.1.1/A jelű, a nem közép-magyarországi régióban levő mikro- és kisvállalkozások technológiai fejlesztését célzó pályázati konstrukció, amelynek keretében az érintett vállalkozások technológiai fejlesztéshez és korszerűsítéshez vehetnek igénybe támogatást.

Mire igényelhető támogatás? A támogatás a vállalkozások technológiai fejlesztését célzó beruházásokra igényelhető: új vagy három évnél nem régebbi használt eszköz beszerzésére; illetve információs technológia-fejlesztésre, domain név regisztrációra és a hozzá kapcsolódó honlap-készítésre; valamint minőség-, környezet és

egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetésére és tanúsíttatásra.

Mekkora összegre lehet pályázni? A pályázat meghirdetésekor a 2010. évre rendelkezésre álló támogatási keretösszeg 10 milliárd forint. A pályázat keretében igényelhető támogatás összege

minimum 1, maximum 20 millió forint. Az elnyerhető támogatás az összes elszámolható költség 30-50 százaléka, attól függően, hogy milyen fejlettségi szintű kistérségben valósul meg a fejlesztés. A pályázat keretében mintegy 1000-1300 db projekt támogatására van lehetőség.

Kik pályázhatnak? A pályázati konstrukcióra a magyarországi mikro- és kisvállalkozásnak minősülő gazdasági társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók pályázhatnak.

Hogyan lehet pályázni? A pályázat elkészítéséhez és szabályos benyújtásához szükséges valamennyi információ és dokumentáció a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján érhető el. A pályázatok benyújtása 2010. március 29-től 2010. december 31-ig lehetséges.

MEGJELENT A KMOP-2010-1.2.1/A JELŰ PÁLYÁZAT (KMOP)

A GOP-2010-2.1.1/A felhívással összhangban megjelent annak tükörpályázata, a KMOP-2010-1.2.1/A jelű, „Mikro- és kisvállalkozások technológia fejlesztése” című pályázati kiírás. A KMOP pályázati konstrukció célja a közép-

magyarországi régióban található mikro- és kisvállalkozások jövedelemtermelő képességének növelése a technológiai fejlesztésen, korszerűsítésen keresztül. A támogatható tevékenységek megegyeznek a GOP-os tükörpá-

lyázatban szereplőkkel. Az elnyerhető támogatás mértéke az összes elszámolható költség maximum 30 százaléka. Az elnyert támogatás 1 és 20 millió forint közötti lehet.

A KMOP-2010-1.2.1/A pályázati konstrukció tervezett keretösszege 3,9 milliárd Ft a 2010. évre. A pályázatok benyújtása 2010. április 6-tól 2010. szeptember 6-ig lehetséges.

MIKROHITELPROGRAM AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az uniós foglalkoztatási és szociális miniszterek tanácsa 2010. márciusában zöld utat adott egy új mikrofinanszírozási eszköz (mikrohittel) alkalmazásának: a kezdeményezés azon személyeket segítené vállalkozásaik beindításában, akiknek nincs munkájuk vagy veszélybe került az állásuk, s akiknek nincs esélyük arra, hogy bankhitelt kapjanak.

Az Európai Parlament már 2010. februárjában megszavazta azt az új mikrofinanszírozási eszközt, amely azon társadalmi csoportok tagjainak kínál újrakezdési esélyt, akik a válság miatt nehezen jutnak hitelhez, és szívesen fognának vállalkozásokba. Ezt erősítette meg most a foglalkoztatási és szociális miniszterek tanácsa.

A kedvezményezettek között első helyen vannak azok a gazdasági válság nyomán munkanélkülivé vált, illetve más okból inaktív személyek, akik vállalkozást szeretnének indítani. Rajtuk kívül a leg-

feljebb tíz főt foglalkoztató mikrovállalkozások is igényelhetnek ilyen mikrohittel. A nyertesek a kedvezményes kamatozású kölcsönön túl szakmai képzésre, mentori támogatásra és az üzleti terv elkészítését célzó tanácsadásra is számíthatnak. A mikrohittel felső határa 25 ezer euró (azaz 6-7 millió forint) lenne.

A 2010 és 2013 közötti időszakra az Európai Unió 100 millió eurót biztosít közösségi forrásokból erre a célra. Az Európai Parlament döntése értelmében 60 millió eurót a Progress közösségi prog-

ram alapjából, 40 milliót pedig a költségvetés tartalékaiból különítenek el a mikrohitelhez céljára. A 100 millió eurós összeg az Európai Beruházási Bank és a kereskedelmi bankok hozzájárulásával 500 millió euróra is növekedhet. Egyúttal az Európai Bizottság nyilatkozatban vállalta: amennyiben a Progress programban rendelkezésre álló összeget gyors ütemben használják föl a tagállamok, az uniós tartalék terhére kész azt további 20 millió euróval kiegészíteni.

Az új mikrohittel hozzáférési feltételeinek kidolgozására a következő hónapokban kerül sor. A mikrohittel intézményekkel már rendelkező országokban 3-4 hónapon belül elindulhat a program. A hitelkérelmeket várhatóan 2010. júniusától lehet majd benyújtani. Brüsszeli információk szerint a forrásokat az Európai Beruházási Alap (EIF) fogja kezelni. Az érdeklődő bankoknak, mikrohittel intézményeknek közvetlenül az EIF-fel kell megállapodást kötniük. Az Európai Bizottság arra számít, hogy a következő években mintegy 45 ezer kezdő vállalkozónak nyújthatnak majd kisebb összegű kölcsönöket.

UNIÓS AGRÁRTÁMOGATÁSOK VISSZAFIZETÉSÉT ÍRTA ELŐ AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

Húsz tagállamnak összesen 346,5 millió eurónyi szabálytalanul felhasznált agrártámogatást kell visszafizetnie a közösségi büdzsébe. Az összeg több mint felét Görögországnak és Lengyelországnak kell visszautalnia.

Az agrárpénzeket általában két okból kell visszafizetni a közösségi büdzsébe: az egyik, ha az érintett tagállam nem tartja be az uniós előírásokat, a másik, ha a mezőgazdasági kiadások ellenőrzésére szolgáló eljárások nem megfelelőek. Az agrártámogatási források folyósításá-

ért és ellenőrzéséért a tagállamok a felelősek, a Bizottság feladata, hogy meggyőződjön arról, a tagállamok szabályosan használták-e fel a támogatást.

Az Európai Bizottság 2010. március közepén nyilvánosságra hozott értékelése szerint húsz tagállamnak a fent említett okokból összesen 346,5 millió eurót kell visszafizetnie.

- A legnagyobb összeget, 132,6 millió eurót Görögországnak kell visszautalnia a gyapottámogatással kapcsolatos hiányos ellenőrzések, valamint az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer súlyos hiányosságai miatt.

- Szintén tetemes összeget (92 millió eurót) kell Lengyelországnak visszafizetnie, mégpedig a területalapú támogatások kapcsán 2006-ban és 2007-ben elkövetett különböző szabálytalanságok miatt.

- Spanyolországnak 47,5 millió eurót kell visszajuttatnia a gyümölcs- és zöldségágazatban felmerült nem támogatható költségek finanszírozása és az ellenőrzés hiányosságai miatt.

- Franciaország összesen 19,5 millió eurót veszít különféle számla-elszámolási hiányosságok, a nem megfelelő ellenőrzés és a túl magas személyzeti költségek miatt.

- Nagy-Britanniának 14,2 millió eurót, Hollandiának pedig 10,4 millió eurót kell visszautalnia a közvetlen kifizetések határidejének be nem tartása, illetve az export-visszatérítési rendszer kapcsán végzett elégtelen számú ellenőrzések okán.

- Az előbbi országokon túl tízmillió euró alatti összeget kell visszafizetnie Belgiumnak, Bulgáriának, Ciprusnak, Dániának, Észtországnak, Finnországnak, Németországnak, Írországnak, Olaszországnak, Luxemburgnak, Portugáliának, Szlovákiának és Svédországnak.

Mindent egybe vetve Magyarország jól teljesített: hiszen miközben több milliárd eurós mértékben használt fel uniós támogatási forrásokat, mindössze 184 ezer euró támogatást kell csak visszautalnia. A nem támogatható kiadások miatt 6 ezer, a pénzügyi felső határok túllépése és a vidékfejlesztési támogatások kétszeres korrekciója miatt pedig 22 ezer, illetve 156 ezer eurót.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

A vidékért kezesskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis-, és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, östermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói

- hitelképesség növelése
- hitelhez jutási feltételek javítása
- pénzügyi életképesség biztosítása

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói

- Kezességgel biztosított összeg: max. 1.000.000.000 Ft
- Kezességvállalás mértéke: 20-80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díj fizetése: egyszeri, vagy évenkénti
- Az általános díj mértéke: 50%-os készfizető kezesség mellett a kezességgel biztosított összeg százalékában:

Kezességgel biztosított összeg (Ft)	Futamidő			
	Évenkénti díjfizetés		Egyszeri díjfizetés	
	1 - 25 évig	1 évig	1-4 évig	4-7 évig
1-1 m	3000 Ft		3000 Ft	
1 m-75 m	0,50	0,50	0,90	1,20
75 m-150 m	0,65	0,65	1,00	1,30
150 m-	0,80	-	-	-

A fenti értékek a kezesség mértékének (20-80%) megfelelően arányosan változnak.

- A piaci kezességi díj, 50%-os készfizető kezesség mellett kezességgel biztosított összeg 1,21-2,35% között változik. Mértéke függ a hitel típusától, a futamidő és a kezességgel biztosított összeg nagyságától.

1054 Budapest
Kálmán Imre u. 20.
1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760
Telefax: (36 1) 474 5085
E-mail: office@avhga.hu
Honlap: www.avhga.hu

GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)
Felelős kiadó: dr. Ulrich Anikó | Szerkesztőségi titkár: Felber Tímea | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. | Telefon: (1) 373 8453 | Zöld szám: (80) 203 760 | Fax: (1) 373 8455
Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Veszprémi Nyomda Zrt. 8201 Veszprém, Órház u. 38.